

Budoucí události jsou ve vašich rukou

Člověk je souhrnem všech svých skutků.

Jean-Paul Sartre

Před několika lety jsem se vydala se svým báječným přítelem Dougem a jeho dvěma kamarády do Severního Ontaria, kde jsme v kánoji pluli po odlehleém jezeře. Jednou večer jsme všichni čtyři zoufale hledali místo, kde bychom se utábořili dřív, než zapadne slunce. Když jsme konečně objevili vhodný prostor, zjistili jsme, že se hemží černými mravenci, kteří se zjevně rozhodli vybudovat to největší mraveniště, jaké kdy člověk viděl. Kdyby nás někdo pozoroval, viděl by čtyři hodně unavené táborníky s pádly v ruce, jak s úžasem hledí na impozantní kolonii lezoucího hmyzu. Nakonec prolomil ticho Dougův kamarád, který prohlásil, že je polijeme tekutým podpalovačem a zapálíme. I když ten mravenci domov vypadal tak trochu hrozně, představa, že by shořel, mě mírně řečeno vyděsila. Otočila jsem se k Dougovi a řekla mu, že v žádném případě nehodlám patřit do spalovací čety. Doug se mnou upřímně souhlasil.

Karma znamená „činnost“ a má tři podoby: myšlení, mluvení a fyzické aktivity. Myšlenky mají sílu, slova mají sílu a fyzické aktivity mají sílu. Vše, co si myslíte, říkáte a děláte, vytváří řetězec akcí a reakcí majících nekonečné a neodhadnutelné následky. Špatné chování se nedá vzít zpátky. Thay (*buddhistický mistr*) ve své knize *Mysl Buddhy, tělo Buddhy* zdůrazňuje, že není úniku: „Vaše nehezské chování se okamžitě vydá napřed do budoucnosti a vyvolá řetězení akcí a reakcí.“

Pro mnohé není spálení mraveniště až tak strašná věc, ale ve skutečnosti se podobně chováme každý den, protože lidé bývají hodně často neprozíraví a sobectví. Mýlné uvažování vede k ničení životního prostředí a narušení rovnováhy. Známý entomolog E. O. Wilson pronesl následující varování: „Kdyby zmizel hmyz, nastal by naprostý chaos a pozemský život by zanikl...“ Je známo, že mravenci kypří zemi víc než žížaly a vytvářejí základ pro úrodnou půdu. A půda se musí obnovovat, aby mohly dál růst květiny a rostliny. A není-li ochrana vegetace, která nám poskytuje potravu, dostatečným impulzem k bdělému a vědomému chování, pak je tu buddhistický příběh, který jsem slyšela pár let poté, co jsem soucítila s mravenci.

Jeden starý mnich po mnoha letech usilovné praxe dosáhl určitého stupně duchovního poznání. Ten mnich měl osmiletého novice. Jednou se podíval chlapci do tváře a zjistil, že jeho novic za pár měsíců zemře. Mnich byl velmi smutný a řekl chlapci, ať si udělá volno a jde navštívit svoje rodiče. „Máš spoustu času,“ řekl mu, „nemusíš

spěchat.“ Cítil, že chlapec by měl být se svou rodinou, až bude umírat. Za tři měsíce mnich s údivem zpozoroval, že se chlapec vrací. Když vystoupil na horu, mnich se na něj upřeně podíval a poznal, že chlapec se dožije vysokého věku. „Pověz mi, co se dělo, když jsi byl pryč,“ řekl mnich. Chlapec mu vyprávěl o cestě dolů z hory, o vesnicích, kterými prošel, o řekách, které přebrodil, a o kopcích, které musel přejít. A pak mnichovi řekl, že jednou přišel k rozvodněnému potoku. Když se pokoušel přejít na druhou stranu, všiml si, že na ostrůvku uprostřed proudu uvízla malá mravenci kolonie. Soucítil s těmi malými tvorečky a tak vzal větve a položil ji přes vodu, aby dosáhla až na ostrůvek. Mravenci po ní začali přelézat na břeh a chlapec pevně držel větve tak dlouho, dokud neměl jistotu, že se s všem mravencům podařilo dostat na souš.

Starý mnich si pomyslel: „Tak proto bohové prodloužili jeho dny.“

Thich Nhat Hanh v knize *Ovládnutí síly* zdůrazňuje, že „kvalita vašich činů závisí na kvalitě vašeho bytí“. Například nejste-li šťastní, nemůžete učinit šťastným někoho jiného. „Takže existuje spojení mezi konáním a bytím. Pokud neovládáte své bytí, nemůžete zvládat své činy.“

* * *

Sedím v síni dharmy v Horním sídle (*buddhistického kláštera na jihu Francie*) a poslouchám, jak Thich Nhat Hanh (*představený tohoto kláštera*) vysvětluje, že je možné neutralizovat karmu, kterou jste vytvořili. Thay popisuje, jak bdělá pozornost dokáže obsáhnout nedobré skutky a neutralizovat jejich účinky, a táž bdělá pozornost může člověka podnítit ke konání dobrých skutků. Což znamená, že má určitě šanci i ona skupina neukázněných táborníků, kteří nebyli před mnoha lety natolik arogantní, aby dokázali spálit mraveniště.

Předtím, než Thay začal vyprávět další neveselou příhodu z vietnamské války, prohlásil: **„Bdělá pozornost neléčí jenom přítomnost – léčí i minulost a budoucnost.“**

Několik let po skončení války ve Vietnamu organizoval Thich Nhat Hanh meditační kurzy pro americké válečné veterány. Na jednom z nich se setkal s bývalým vojákem, který trpěl závažnými traumaty. Ten veterán během války neúmyslně zapříčinil smrt pěti vietnamských dětí. Vietnamští partyzáni tehdy zničili jednu americkou vojenskou jednotku a zabili mnoho jeho spolubojovníků. Voják ze žalu a zlosti hledal způsob, jak by se pomstil. Dal výbušniny do sendvičů, které rozmístil

tak, aby je ti vietnamští vojáci našli a snědli. Ale místo partyzánů našlo výbušné sendviče pět malých vietnamských dětí. Americký voják se příšerně zděsil, když viděl, co se stalo. Věděl, že ty nevinné děti už nemůže zachránit. Nemocnice byla mnoho mil daleko. Děti zemřely strašlivou smrtí.

Toho amerického válečného veterána pak ještě mnoho let po válce sžíral velmi silný pocit viny. Thay nám řekl, že voják tu hroznou příhodou do té doby vyprávěl jen své matce, která mu ale nebyla schopna pomoci, aby se tohoto pocitu zbavil. Kdykoli se po skončení války dostal do blízkosti dětí, jeho utrpení bylo ještě větší. Trpěl tak silnými výčitkami svědomí a takovou bolestí, že nedokázal snášet jejich přítomnost.

Thay řekl, že když vyslechl jeho příběh o smrti pěti dětí, řekl mu, že smrt dětí není nic dobrého. Nebyla to dobrá karma. Ale ten voják s tím může něco udělat – může udělat něco dobrého, aby neutralizoval špatné skutky z minulosti. Thich Nhat Hanh tomu veteránovi připomněl, že v mnoha zemích denně umírá mnoho dětí třeba jen proto, že nemají potřebné léky. Thay mu řekl, že s tím teď může něco udělat. Bývalý voják by mohl zachránit životy pěti jiných dětí. A nejen to – mohl by zachránit život mnohem většímu počtu dětí. Pokud by to určitou dobu dělal někdo, kdo upřímně lituje svého činu, neutralizuje se tím karma, destruktivní činnosti z minulosti. Thay nám řekl, že když si před mnoha lety s tím válečným veteránem pár minut povídal a radil mu, dostal se trpící voják z negativního stavu mysli. Okamžitě se rozhodl pomáhat umírajícím dětem v různých zemích světa. Thay říká, že bývalý voják trpící výčitkami svědomí už aktivně zachránil nespočet dětí – dětí, které by jinak určitě zemřely.

I když jsme udělali nějakou závažnou, nicméně lidskou chybu, vždycky existuje cesta ven. Každý den máme možnost zachraňovat a ochraňovat životy mnoha bytostí na tomto světě.

Mary Patersonová v knize **MNIŠI A JÁ**

Jak mě 40 dní strávených ve francouzském klášteře mnicha Thich Nhat Hanha dovedlo domů.

Kniha je deníkem autorky, jenž zachycuje jak život v buddhistickém klášteře, tak zásady Buddhova učení přenesené do praktického života.

Vydalo ji nakladatelství Pavel Dobrovský - BETA, Květnového vítězství 332/31 Praha 4, www.dobrovsky.cz